

ליל פרשת שבת קודש ראה א' דר"ח אלול ה'תשנ"ח

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ו' המדבר מענין כוונת אלול עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על נקודה אחת שבתורה זו של רביז"ל), כשרוצה אדם לילך בדרכי התשובה, צריך להיות בקי בהלכה, וצריך להיות לו שני בקיאות, הינו בקי ברצוא, בקי בשוב, כמו שכתוב: 'זכאה מאן דעיל ונפיק' (זהר ויקהל ריג, האזינו רצב) וזה בחינת (תהלים קל"ט): "אם אסק שמים- שם אתה", בחינת עיל, בחינת בקי ברצוא "ואציעה שאול- הנד", בחינת ונפיק, בחינת בקי בשוב (שיר-השירים ו): "אני לדודי ודודי לי" 'אני לדודי',-זה בחינת עיל 'ודודי לי' זה בחינת ונפיק [וזה סוד כונת אלול], עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו בתורה זו את סוד התשובה, שהוא סוד כוונת אלול, החודש המסוגל ביותר לתשובה, בחינת א'ני לדודי ו'דודי לי ראשית תיבות א'לו'ל', היינו ענין בקי ברצוא בקי בשוב וכו', והביאור בכל זה הוא, כי הנה כשאדם רוצה לילך בדרך התשובה, ההכרח שיהיה לו שני מיני בקיאות, בקי ברצוא ובקי בשוב, מצד אחד הוא צריך תמיד לכסוף ולהשתוקק לעלות למעלה יותר ויותר, ואף פעם לא יחשוב שכבר השיג את הכל וכאילו הוא כבר שלם בתכלית השלימות, כי כל מה שעולים למעלה רואים שעדיין לא התחיל לעלות כלל, וכדוגמת האדם העולה על ההרים הרמים והגבוהים כגון במדינת שווייץ וכיוצא בהם, כשכבר עולה בעלייה גדולה באיזה הר גבוה ונישא מאד, משם רואה שעדיין לא התחיל לעלות להרים היותר גדולים המכוסים בשלג וכו', רק מקודם לא הבחין שיש הרים כאלו כלל, כי היו מכוסים ומוסתרים על ידי ההרים האחרים, ורק אחר כך כשעלה על ההר הראשון התחיל לראות ההרים הגבוהים ביותר, וכן הוא ברוחניות, שכל מה שהאדם עולה יותר, הוא רואה שעדיין לא התחיל לעלות כלל, אבל אם האדם חושב שהוא כבר השיג את הכל, זה סימן שהוא רחוק בתכלית הריחוק ועדיין לא התחיל להשיג כלל, כי אורו יתברך הוא אין סוף ואין תכלית, וכל מה שהאדם משיג הוא רואה שבאמת עדיין לא התחיל להשיג כלום, ולכן זהו סימן הראשון שהאדם אוחז בדרכי התשובה,

כשהוא בקי ברצוא, היינו שהוא בקי איך לרוץ ולהתקרב אליו יתברך, ותמיד כוסף ומשתוקק לעלות יותר ויותר, וזה גורם לו תמיד לעשות תשובה מחדש, כי מבין ומשיג שעדיין לא התחיל לעשות תשובה כלל.

וכן מצד שני האדם צריך להיות בקי בשוב, היינו שבכל מה שיעבור עליו, יהיה מה שיהיה, תמיד ימצא שם את הקדוש ברוך הוא, ואפילו שיפול וירד בנפילה וירידה גדולה מאד, לא יאבד את עצמו כלל, רק ימצא שם בתוך ירידתו ונפילתו את השם יתברך, ויאמין שגם במקומו יש אלקות, ועליו להתאמץ עם כל הכוחות להעלות ולהרים עצמו משם, כי עליו לדעת שבוודאי יש ירידות ונפילות יותר גרועות מאלו, ואם לא יתחזק לעמוד על עמדו יכול ליפול גם לשם חס ושלום, ולכן עליו להתגבר ביתר שאת וביתר עז לצאת ממקומו הגרוע ולהתקרב אל הקדוש ברוך הוא, וזה נקרא בקי בשוב, היינו שהוא בקי איך להתנהג בירידותיו כשהוא בבחינת ושוב, ואינו מתפעל משום דבר שעובר עליו, והנה כשאדם יש לו שני בקיאות אלו הוא הולך לבטח בדרך התשובה, כי דר"ך עולה בגמטריא שני פעמים בק"י, לרמוז שבכדי שאדם ילך לבטח דרכו בזה העולם, צריך להיות לו שני בקיאות אלו, בקי ברצוא ובקי בשוב, ואזי הוא הולך בדרך התשובה באמת, וזהו זכאה מאן דעייל ונפיק (זוהר ויקהל ר"ג:), היינו אשרי מי שיודע איך ליכנס ואיך לצאת, כי צריכין לדעת איך ליכנס בשעה שרוצים להתקרב אל הקדושה, וגם צריכין לדעת איך לצאת בשעה שעובר עליו איזה ירידה ונפילה ונדמה לו שהוא יוצא מן הקדושה, כי בכל המצבים יכולים למצוא את הקדוש ברוך הוא, בבחינת (תהלים קל"ט) אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך, היינו בכל עליה שאני עולה אני צריך לדעת ששם אתה, ואף פעם לא אחשוב שהשגתי את הכל, וגם ואציעה שאול הנך, אפילו שאני הצעתי לעצמי מצע בשאול תחתית חס ושלום, עלי לדעת שגם שם הנך, ואני יכול להיות גם שם סמוך וקרוב אליך, וכשיש לאדם שני בקיאות אלו הוא הולך בדרך התשובה באמת.

והנה כל זה מרומז בראשי תיבות אלול שהוא חודש התשובה, כי אלול ראשי תיבות א'ני ל'דודי ו'דודי ל'י, "אני לדודי" זהו ענין בקי ברצוא, שאני משתדל בכל הכוחות להתקרב לדודי ואיני מפסיק מפני שום דבר שבעולם, כי אפילו אם כבר הגעתי לאיזה מדריגה והשגה גבוהה, אני מבין מרחוק שעדיין לא התחלתי כלל, ואני מנסה עוד הפעם להתקרב לדודי מחדש, "ודודי לי" זהו ענין בקי בשוב, שאפילו אם נפלתי למקום שנפלתי ונדמה לי שאני רחוק בתכלית הריחוק, עלי לדעת שאין שום ייאוש בעולם כלל, ודודי לי בכל עת ובכל מקום שאני נמצא, ולכן בחודש

אלול שהוא חודש המסוגל לתשובה ביותר, אז הזמן להשלים עצמו עם שני עבודות אלו של בקי ברצוא ובקי בשוב, כי על ידיהם האדם זוכה לתשובה באמת, ואשרי מי שזוכה לנצל את חודש אלול בתשובה אמיתית, כי אזי יזכה לקבל ימי ראש השנה הקדושים בקדושה וטהרה, ויזכה לכתיבה וחתימה טובה, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע ענין סימני דגים טהורים, וכמו שכתוב (דברים י"ד) את זה תאכלו מכל אשר במים כל אשר לו סנפיר וקשקשת תאכלו, ויש לרמז בפסוק זה רמז נפלא לשני בקיאות הנ"ל של דרך התשובה, כי הנה נשמות ישראל נמשלים לדגים שבים, וכמו שכתוב (בראשית מ"ח) וידגו לרוב בקרב הארץ, וכן מים מרמזים לתשובה, וכמאמרם ז"ל (מדרש תהלים קי"ט) וישאבו מים וישפכו לפני ה' (שמואל א' ז') מלמד שעשו תשובה ושפכו לבם כמים לפני הקדוש ברוך הוא בתשובה שלמה וכו', ולכן לדגים שבים יש שני סימני טהרה, סנפיר וקשקשת, סנפיר הם הכנפים שהדג שט בהם, וקשקשים הם הכיסוים והמגינים של הדג על העור שלו, כי מצד אחד צריכין סנפירים שהם הכנפים לשוט בהם בים החכמה, שזהו ענין בקי ברצוא, ולעלות בכל פעם יותר ויותר ולא לחשוב שכבר השיג הכל, ומצד שני צריכין קשקשים שהם המגינים להגן על האדם שלא יפול משום ירידה ונפילה שעובר עליו, שזהו ענין בקי בשוב, ולא יניח שום חץ של הס"מ ליכנס בו ולהפיל אותו מעבודתו, ולכן דייקא שני סימנים אלו הם הסימנים של דג טהור, היינו סימני טהרה של נשמות ישראל שנמשלו לדגים, כי כשיש לאדם שני סימנים אלו שהם שני בקיאות הנ"ל, הוא הולך בדרכי התשובה ויזכה לעבור את הים של עולם הזה בשלום ולהגיע למחוז חפצו ולחיי עולם הבא.

וזהו מה שקורין תמיד בחודש אלול, (דברים מ"ז) שופטים שופטים תתן לך בכל שעריך אשר הוי"ה אלקיך נותן לך לשכטיך ושפטו את העם משפט צדק, שופטים הם הדיינים שדנים את האדם לאחר שכבר עבר על האיסור, ושופטים הם הממונים לשמור על בני אדם שלא יבואו לכתחילה לעבור על האיסור, וזהו ענין שני בקיאות וסימנים הנ"ל, שופטים זה בחינת בקי בשוב, וסימן הקשקשים הנ"ל, שלאחר שכבר עבר האדם על איזה איסור וירד לאיזה ירידה, ידון וישפוט את עצמו שלא יעשו עוד כן, וינסה בכל מיני אופנים שבעולם לעלות ממקומו השפל, ושופטים זה בחינת בקי ברצוא וסימן הסנפיר הנ"ל, שהאדם יעמיד לעצמו שופר שידריך אותו על דרך הנכון ותמיד ישתדל לעלות יותר ויותר להתקרב אליו יתברך

באמת, וזהו לך ל'שבת' ו'שפטו' את ראשי תיבות א'ל'ו'ל' כי עיקר דרך זה נפתח בחודש אלול, ואז זוכים לחזור בתשובה באמת.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שבאמת שני בקיאות וסימנים אלו כלולים בשני העבודות של תורה ותפילה, כי תורה הוא בחינת הקשקשים שמגינים על האדם מכל רע, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (סוטה כ"א.) תורה מגנא ומצלא, כי התורה מסכבת את האדם כמו שריון חזק ומגנת עליו מכל רע, ותפילה הוא בחינת סנפיר שהאדם שט ועולה בהם בכל פעם מדרגא לדרגא, כי התפילה היא עיקר השער והפתח שהאדם נכנס על ידה להשם יתברך (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' פ"ד), ולכן כשאדם זוכה לבלות ימיו בתורה ובתפילה אזי הוא ממשיך על עצמו שני בקיאות הנ"ל וזוכה לדרך התשובה באמת, והשם יתברך יזכינו להגיע אל דרך התשובה באמת ונזכה לנצל את חודש אלול בקדושה וטהרה כראוי עדי נזכה לכתיבה וחתימה טובה בספרן של צדיקים גמורים ולשנת גאולה וישועה אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת ראה ה'תשנ"ח

בשבת קודש בבוקר בקידושא רבא דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בסיפורי מעשיות של רביז"ל במעשה מרב ובן יחיד מעשה ח' דף קל"ב ע"ן שם.

והלך אותו הבן יחיד וספר לאביו, באשר שאינו מרגיש טעם בעבודתו כנ"ל וחסר לו, ואינו יודע מהו בכך הוא רוצה לנסע לאותו צדיק והשיב לו אביו: איך אתה בא לנסע אליו? הלא אתה למדן יותר ממנו ומיחס יותר ממנו? לא נאה לך לנסע אליו, כלך מדרך זו! עד שמנע אותו לנסע וחזר ללמודו ושוב הרגיש חסרון כנ"ל, והתיעץ שוב עם אותן האנשים הנ"ל, ויעצו אותו כמקדם לנסע להצדיק, ושוב הלך לאביו, והטה אותו אביו ומנע אותו כנ"ל וכן היה כמה פעמים והבן הנ"ל היה מרגיש שחסר לו, והיה מתגעגע מאד למלאות חסרונו, ולא ידע מהו כנ"ל, ובא עוד לאביו והפציר בו, עד שהכרח אביו לנסע עמו, פי לא רצה להניח אותו לנסע לבדו, מחמת שהיה בן יחיד ואמר לו אביו: הלא תראה שאסע עמך, ואראה לך שאין בו ממש ואסרו המרכבה ונסעו אמר לו אביו: בזה אנסה: אם יתנהג כסדר, הוא מן השמים, ואם לאו - אינו מן השמים, ונחזר ונסעו

ובאו אל גשר קטן, ונפל סוס אחד, והמרכבה נתהפכה וכמעט נטבעו אמר לו אביו: ראה שאינו מתנהג כסדר, ואין הנסיעה מן השמים, וחזור.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשיך לספר, והלך אותו הבן יחיד וספר לאביו, באשר שאינו מרגיש טעם בעבודתו כנ"ל וחסר לו, ואינו יודע מהו בכך הוא רוצה לנסע לאותו צדיק, כי עיקר השלמת החסרונות מקבלין אצל הצדיק (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ח'), כי אצל הצדיק נמצא רוח חיים שממנה נשלמים כל החסרונות של האדם, וגם אצל הצדיק נמצאים כל האבידות של האדם, כי הצדיק חיפש אחרי כל האבידות שלו עד שמצא את כולם וגם את כל האבידות של שאר אנשי העולם, וכשאדם מתקרב אל הצדיק הוא מחזיר לו כל האבידות שאבד ונשלם כל חסרונו.

והשיב לו אביו: איך אתה בא לנסע אליו? הלא אתה למדן יותר ממנו ומיחס יותר ממנו? לא נאה לך לנסע אליו, כלך מדרך זו! כי זה אחד מעיקר המניעות שמונעים את האדם מלהתקרב אל הצדיק, היינו מה שהוא חושב שאינו מתאים לו לי כבודו להתקרב אליו, כי הלא הוא יותר למדן ממנו ויותר מיוחס ממנו וכו', וכל אלו הדברים הם הסתות היצר הרע למנוע את האדם מתיקונו הנצחי שהיה יכול לקבל על ידי הצדיק, כי בוודאי כל זמן שיש לאדם ישות וגיאות, ונדמה לו שאין מתאים לו להתקרב אל הצדיק, זאת המניעה קשה מכולם, כי עם ישות וגיאות אי אפשר להתקרב אל הצדיק כלל, רק כשאדם מכיר את מקומו באמת, ומבין איך שהוא שפל ונבזה מאד ורק על ידי הצדיק יש לו תקוה טובה לחזור אל הקדוש ברוך הוא, אזי בוודאי ישבר כל המניעות ויתקרב אליו באמת.

וסיפר מוהרא"ש נ"י, שפעם הגיע הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע לאיזה עיר על שבת קודש, ובהילוכו לטבול במקוה לכבוד שבת קודש שמע שני אברכים מתווכחים ביניהם אם ראוי להם לבא אל השולחן של הצדיק הזה שבא לעיר על שבת קודש, כי אולי אין הדבר מתאים בשבילם, כי הם אברכים למדנים ומכובדים וכו', ואמרו ביניהם בלשון אידיש "עם פאסט נישט פאר אונז" (לא מתאים לנו), ואז בשבת קודש בשעת השולחן התאונן הרבי ר' אלימלך זי"ע ואמר, וי וי שבגלל "איין פאסט" לא בא הגאולה" (בגלל רועה אחד לא בא הגאולה) - "פאסט" בלשון אידיש הוא "רועה" וכשלא הבינו השומעים מהו כוונתו ועל איזה רועה

הוא מכוון, ענה ואמר הרבי ר' אלימלך זי"ע, היינו הגיאות והישות של האדם שאומר "פאסט מיך" נישט" (לא מתאים לי) לבא אל הצדיק... כי זה עיקר המניעה שמונע את האדם מלהתקרב אל הצדיק, היינו הגיאות והישות שלו, ורק מי ששובר את גיאותו וישותו יזכה להתקרב אל הצדיק באמת.

עד שמנע אותו לנסע, כי לפעמים גם האבא הוא מניעה גדולה להבין להתקרב אל הצדיק ולדרכי עבודת השם יתברך באמת, כי לא בכל פעם מבין האבא לאיזה תכלית טוב יגיע הבן על ידי התקרבותו אל הצדיק, ונדמה לו שלא מתאים לו להתקרב אליו, אבל כשאדם רוצה להתקרב אל הקדושה באמת, אין לו להסתכל כלל על המונעים אותו אפילו הם אביו ואמו ובני משפחתו, וכמו שאמר רביז"ל (הקדמה לליקוטי מוהר"ן חלק ב') שגם לאברהם אבינו היה מניעות גדולות מתרח אביו ומכל אנשי העולם, אבל לא הסתכל עליהם כלל, רק עבד את הקדוש ברוך הוא כאילו היה יחיד בעולם, בבחינת (יחזקאל ל"ג) אחד היה אברהם עיין שם.

וסיפר מוהרא"ש נ"י, שלרביז"ל היה לו תלמיד בשם ר' יודיל ז"ל, והוא רצה לנסוע לרביז"ל על ראש השנה וגם בנו רצה לנסוע אתו, אבל לא היה לר' יודיל ז"ל מספיק הוצאות לקחת גם את בנו עמו ולכן מנע אותו מלנסוע, וכשהגיע לרביז"ל על ראש השנה ראה רביז"ל הכל ברוח קדשו וענה ואמר, הלא תראה איזה פלא הוא הענין שלי, הלא אבא שנוסע אלי הרי הוא מאמין בי, ואף על פי כן כשבנו רוצה לנסוע אלי גם כן, הוא מונע אותו מזה... כי זה זכות גדול כשגם האבא עוזר לבנו להתקרב אל הצדיק ולקבל ממנו דרכי עבודת השם יתברך באמת.

וחזר ללמודו ושוב הרגיש חסרון פנ"ל, והתיעץ שוב עם אותן האנשים הנ"ל, ויעצו אותו פמקדם לנסע להצדיק, כי אין לאדם שום עצה אחרת בעולם למלאות חסרונו אלא על ידי שיסע אל הצדיק, והצדיק ילמד אותו דרכי עבודת השם יתברך ואיך לעסוק בתורה ובתפילה באמת, וזה מעלה גדולה מאד כשיש לאדם חברים טובים שמחזקים אותו לנסוע אל הצדיק ולמלאות חסרונו אצלו.

ושוב הלך לאביו, והטה אותו אביו ומנע אותו פנ"ל וכן היה כמה פעמים והבן הנ"ל היה מרגיש שחסר לו, והיה מתגעגע מאד למלאות חסרונו, ולא ידע מהו פנ"ל, ובא עוד לאביו והפציר בו, עד שהכרח אביו לנסע עמו, פי לא רצה להניח אותו לנסע לבדו, מחמת שהיה בן יחיד ואמר לו

אביו: הלא תראה שאסע עמך, ואראה לך שאין בו ממש, והנה כאן היה עיקר פגמו וחסרונו של אביו מה שנסע לכתחילה עם מינא בלבו להראות שהצדיק אינו כלום, ובדרך כזה בודאי ימצא כרצונו וכחפצו כל מיני מומים וחסרונות שבאמת הם המומים והחסרונות של האדם בעצמו, אבל בדרך שאדם רוצה לילך מוליכים אותו, ולכן מיד כשאדם נוסע על דעת למצוא חסרון בהצדיק, בוודאי יהיה נדמה לו כך, והצדיק יקיא אותו ויגרש אותו ולא יזכה להתקרב אליו כלל (עי' ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קכ"ט).

ואסרו המרפכה ונסעו אמר לו אביו: בזה אנסה: אם יתנהג פסדר, הוא מן השמים, ואם לאו - אינו מן השמים, ונחזור, והנה גם זה היה מן עוצם הטעות שלו, מה שנדמה לו שמן השמים הנסיעה אל הצדיק צריך להיות בניקל בלי שום מניעות, ובאמת הוא תכלית ההיפוך, שדייקא כשאדם רוצה לנסוע אל הצדיק שכל חייו הנצחיים תלויים בזה, בוודאי יקום כנגדו כל מיני מניעות ועיכובים, והכל רק בכדי להגביר החשק והרצון, כי כפי גודל הנחשק צריך להיות גודל החשק (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ס"ו), וכל מה שהנחשק גדול ביותר כך יהיה המניעות והעיכובים גדולים ביותר בכדי להגביר החשק והרצון.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שענין זה נוגע מאד לנסיעה אל ציון רביז"ל באומין על ראש השנה, שבוודאי המניעות והעיכובים מתפשטים מאד נגד כל אחד ואחד כפי ענינו, כי זה יש לו מניעות מאביו ומאמו ומאשתו וזה יש לו מניעות משכניו ומכיריו, וזה יש לו מניעות מחמת כסף וכו' וכו', כל אחד לפי ענינו, אבל הכל הוא כדי להגביר החשק והרצון של האדם שירצה להגיע אל ציון רביז"ל על ראש השנה, כי מי שיוודע שכל חייו ברוחניות ובגשמיות תלויים בזה, בוודאי ידלג ויקפוץ על כל המניעות ויוציא את חשקו ורצונו מן הכח אל הפועל להיות אצל ציון רביז"ל על ראש השנה.

ונסעו ובאו אל גשר קטן, ונפל סוס אחד, והמרפכה נתהפכה וכמעט נטבעו אמר לו אביו: ראה שאינו מתנהג פסדר, ואין הנסיעה מן השמים, וחזרו. כי דברים כאלו אסור לעמוד לנסיון, שאם יארע לי כזאת וכזאת זה סימן מן השמים שאיני צריך לנסוע אל הצדיק, כי זה כמו דרכי האמורי המוזכרים בדברי חכמינו הקדושים (שבת ס"ו) צבי הפסיקו בדרך וכו' שאסור לנחש בהם, כי מיד שאדם לוקח סימן מאיזה דבר למנוע אותו מאיזה דבר שבקדושה זה כבר בכלל דרכי האמורי שאסור לגמרי, כי כל המניעות האלו באים רק לבחון ולנסות את

האדם לראות אם כוונתו באמת להתקרב אל הקדושה, ומיד שאינו מסתכל עליהם הם מתבטלים לגמרי, והשם יתברך יזכינו להתגבר על כל המניעות המונעים אותנו מלהתקרב אל הצדיקים ונזכה לקבל אור פניהם תמיד, עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך ולהכלל בו לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת ראה ה'תשנ"ח

בסעודה שלישית סעודת רעווא דרעווין דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' פ"ז המדבר מסוד כוונת אלול עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, דע, שכוונת אלול הם תקון לפגם הברית, כי סוד כוונת אלול הוא "הנותן בים דרך" (ישעיה מ"ג) (וכמבאר בכוונת האר"י ז"ל)-להאיר בחינת דרך בים, ודרך זה נפתח בחדש אלול (ועיין שם בכוונת כל הכוונות של אלול) ועקר פגם הברית הוא בבחינת דרך הזה, כי היה צריך להאיר בחינת הרכ"ד [מאתים עשרים וארבעה] אורות בבחינת ים, בחינת אמונה, והוא נטה מזה, ופגם בבחינת דרך, בבחינת (פראשית ו): "כי השחית כל בשר את דרכו" כי אשה נקראת דרך, כמובא בדברי רבותינו, זכרונם לברכה (קדושין ב:), ויש דרך אחר, בחינת (משלי ל): "דרך אשה מנאפת" והפגם ששקר הפגם בבחינת דרך, שלא האיר הדרך בים ולפעמים מחמת זה הפגם יוכל לאבד את זיוגו (עיין תיקון יד) כי מאחר שנטה מזיוגו, קשה לו למצא את זיוגו, ואפלו אם ימצא את זיוגו, תהיה לו מנגדת, ולא תהיה נוטה אחר רצונו, מחמת שנטה ממנה ולא האיר בה, מזה נתהוה שיש לה רצון אחר פגדו ואז: לא זכה - פגדו (יבמות ט) וחדש אלול שאז יכולין לתקן זה ולהאיר הדרך בים כנ"ל, [על-פן כוונת אלול הם תקון לזה] וכשמתקן זה, אזי מוצא זיוגו, והיא אינה פגדו, רק פרצונו.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה העולם הזה היא בחינת דרך שבתוך הים, שעל ידה האדם צריך להגיע אל מחוז חפצו שהוא העולם הבא, וכמו אדם שרוצה לעבור

את הים הוא נכנס לתוך ספינה, ועל ידי הספינה הוא יכול לעבור את הים בשלום, כן נשמת האדם שירדה לעולם הזה שהיא בחינת ים סוערת, ניתנה לתוך ספינה שהיא הגוף, ועיקר תכליתה לעשות לעצמה דרך בתוך הים, היינו למצוא את אלקותו יתברך בעולם הזה ולהנהיג את הספינה שלו שהוא הגוף דרך גלי הים עד שיחזור בשלום לביתו הנצחי בעולם הבא, אבל הרבה קושיים ובלבולים עוברים על האדם בשעה שעובר הדרך הזה, כי גלי הים מעלים ומורידים את הספינה כשיכור עברו יין, בבחינת (תהלים ק"ו) יעלו שמים ירדו תהומות וגו', ומחמת זה (יונה א') והאניה חשבה להשבר, והאדם צריך כוחות עצומות לעבור את הדרך הזה בשלום, והנה עיקר העצה לעבור את הדרך הזה בשלום הוא על ידי שיהיה בקי בהילוך הדרך, היינו שיהיה בקי ברצוא ובקי בשוב, כי פעמיים בק"י עולה בנימטריא דר"ך (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ו'), היינו שהאדם יהיה תמיד מוכן להמשיך הלאה על הדרך הקדוש שבחר לעצמו למצוא את אלקותו יתברך בזה העולם, ואף פעם לא יחשוב כאילו כבר השיג את הכל וכאילו כבר גמר הדרך והגיע אל מחוז חפצו, כי אור אלקותו יתברך הוא אין סוף ואין תכלית, ואי אפשר להגיע בזה העולם אל סופו ותכליתו, רק על האדם תמיד להמשיך דרכו בתורה ובתפילה ובמצוות ובמעשים טובים ואף פעם לא לחשוב שכבר סיים את דרכו, וכל זה נקרא בקי ברצוא, ואחר כך יהיה גם בקי בשוב, היינו שלא יתפעל ולא יתבלבל מפני שום ירידה ונפילה שבעולם שיעבור עליו, ואפילו אם יהיה נשלך לתוך ים הסוער ויעבור עליו מה שיעבור, לא יתייאש עצמו כלל, רק ישתדל בכל כוחו להרים את עצמו מירידתו ונפילתו וימשיך בדרכו להגיע אל מחוז חפצו, וכל זה נקרא בקי בשוב, וכשיש לאדם שני בקיאות אלו הוא הולך בדרך הנכון בעולם הזה, בדרך התשובה, ונתקיים אצלו (ישעיה מ"ג) הנותן בים דרך, שהוא מאיר הרכ"ד אורות של אמונה בים החכמה, כי השני בקיאות הנ"ל של בק"י ברצוא ובק"י בשוב הם אורות של אמונה, שהאדם מאמין בכל עניניו שהקדוש ברוך הוא עמו אתו ואצלו, ואפילו שכבר עלה לאיזה מדריגה והשגה גבוהה, הוא מאמין שיש עוד הרבה מה להשיג, ואפילו אם כבר ירד לאיזה נפילה גרועה מאד חס ושלום, הוא מאמין שיש עוד יותר גרוע מזה, ועליו להתחזק לא ליפול יותר רק לעלות ולהתחדש מחדש, נמצא כשיש לו שני בקיאות אלו הוא מאיר לעצמו רכ"ד אורות של אמונה בים החכמה של עולם, ובוה יהיה מובטח שיעבור את הים בשלום.

והנה עיקר כל השגת הדרכים הקדושים האלו תלויים בתיקון הברית, כי מי שפגם בבריתו חס ושלום כל מוחו מבלבל ומעוקם מאד, וקשה לו מאד להכניס בדעתו את הלימודים האלו, וכל עליותיו וירידותיו הם שלא כסדר, כי אפילו אם מקבל

פעם איזה התעוררות דקדושה, הוא מתלהב מאד לזמן קצר, אבל כבר נדמה לו שהשיג את הכל וכאילו הוא הצדיק הכי גדול, אבל לא עובר הרבה זמן הרבה עד שהוא מתקרר מהתלהבותו ואזי ירידתו עוד יותר גרוע מבתחילה רחמנא ליצלן, כי חשב שכבר הגיע לשלימות גדול, והנה רואה שאינו כן, וזה שובר אותו לגמרי, וכן לאיך גיסא, כשעובר עליו איזה ירידה ונפילה גדולה, מוחו נתעקם לגמרי ונדמה לו שאין גרוע כמוהו בכל העולם, ואין הקדוש ברוך הוא צריך אותו כלל חס ושלום, וזה שובר אותו לגמרי, וכל זה בא מחמת פגם הברית שהוא פגם המוח והמחשבה רחמנא ליצלן, וזה מעקם את לבו מאד עד שאי אפשר לו למצוא את הדרך הנכון שבעולם הזה, כי נתקיים אצלו (בראשית ו') כי השחית כל בשר את דרכו וגו', היינו שהשחית וקילקל את הדרך הקדוש שהיה צריך להיות לו בעולם הזה, והלך בדרכים מקולקלים בחינת (משלי ל') דרך אשה מנאפת רחמנא ליצלן, וזהו עיקר צרתו, אבל מי שאוחז בתיקון הברית שהוא תיקון המוחין תמיד יש לו הכח להרים ולהגביה את עצמו באיזה מצב שרק יהיה נמצא, ותמיד יבין שעליו לעלות יותר ויותר ועדיין לא השלים את עצמו כלל, וכן אפילו אם ירד למקום שירד יכול להרים את עצמו מירידתו ולחזור אליו יתברך, כי על ידי תיקון הברית המוח שלו מיושב ויודע איך לעבור את הדרך של עולם הזה לשלום.

והנה מגלה לנו רביז"ל שעיקר הזמן לתקן פגם הברית הוא חודש אלול שהוא חודש התשובה, כי אז בחודש אלול שהוא לפני ראש השנה, הוא הזמן שעלה הבריאה במחשבתו יתברך להיבראות, כי סוף מעשה במחשבה תחילה, נמצא שאז הוא עיקר הזמן של תיקון המחשבה, וכפי שהאדם חוזר אז בתשובה, ומבקש ומתחנן מלפניו יתברך שיזכה לתקן מה שעיוות, ולקבל חזרה את המוחין שלו שאיבד בעונותיו, כן זוכה לפעול בקשתו בחודש אלול שהוא זמן תיקון הברית והמחשבה וזוכה למצוא חזרה הדרך האמיתי לעבור את העולם הזה בשלום ולבא אל תיקונו הנצחי.

והנה על ידי תיקון הברית האדם זוכה למצוא את זיווגו הנכון, וגם זוכה שהיא עזרתו ואינה כנגדו, כי על ידי שיש לאדם יישוב הדעת ותיקון המוח, הוא יודע היטיב שעיקר התכלית הוא להתחתן לשם שמים כדי לקיים המצוה הראשונה שבתורה פרו ורבו וגו', ולכן הולך לו בקל למצוא את זיווגו, כי הוא מוכן לקבל כל מה שהקדוש ברוך הוא ממציא לו, כי הלא זיווגו כבר נכרזה בשמים ארבעים יום קודם יצירת הוולד, ולכן בוודאי מה שמוכן בשבילו יגיע אליו, וגם כשכבר זוכה להתחתן הוא נזהר מאד בשלום ביתו, כי הוא מכיר שזהו המתנה טובה שנתן לו

הקדוש ברוך הוא, ועל ידה הוא מקיים מצותיו יתברך וזוכה להקים תולדות והוא שמח מאד על כל החסד שעשה עמו הקדוש ברוך הוא, אבל מי שפגם בבריתו רחמנא ליצ'לן, וכל מוחו מעוקם ומבולבל מאד, אצ'לו הולך מציאות הזיווג בקושיים גדולים מאד, כי מחמת עוצם בלבול מוחו נדמה לו שראוי לו לקבל זיווג מיוחד, מיוחסת עשירה יפופיה וכו' ואינו מוכן לשמוע שום שידוך אחרת שיציעו לו, ומחמת זה קשה לו מאד למצוא זיווג, כי שידוך כזה שהוא מחפש עדיין לא נברא בעולם, וזה גורם שעובר עליו מה שעובר, שנופל ונכשל יותר ויותר בחטאים ועוונות רחמנא ליצ'לן, ומרחיק את בת זוגו ממנו עוד יותר, ואפילו אם לבסוף זוכה למצוא את זיווגו היא מתנגדת אליו ואינה כרצונו, כי הוא תמיד מוכן להתקוטט עמה על כל דבר, כי מרוב עקמומיות שבלבו נדמה לו שהוא מוכרח להיות תמיד בצדק ולהראות לה שהוא על הגובה, וזה גורם מחלוקת והתקוטטות עצומות בבית עד שכל הבית כמו גיהנום ממש ונעשה פירוד ביניהם רחמנא ליצ'לן, והוא אינו מבחין שכל זה מחמת חטאיו ועוונותיו שמעקמים את לבו וגורמים לו דיעות נפסדות בכל דרכי החיים שלו, כי מי שאוחז בתיקון הברית, תיקון המחשבה, אף פעם אינו יוצא לריב עם אשתו, ומוותר לה על כל הענינים ששייכים לה, ועל ידי זה הוא חי חיי גן עדן בזה העולם.

והנה מבואר בדברי רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ו') שעיקר התיקון של חודש אלול הוא "ישמע בזיונו ידום וישתוק", היינו שיקבל על עצמו לשתוק על כל החרפות והבזיונות שעוברים עליו, הן מבית והן מבחוץ ועל ידי זה יתכפרו עוונותיו ויזכה לחזור בתשובה שלימה, וזהו עיקר ויסוד גדול בשלום בית שהאדם ירגיל את עצמו לשתוק לכל מה שעובר עליו בבית, ואפילו אם לפעמים האשה כועסת וצועקת וכו' ידום וישתוק ויקבל את זה לכפרת עוונותיו, ואזי יראה איך שיהיה לו שלום בית אמיתי, כי מיד שהאשה רואה שאין בעלה מחזיר לה על צעקותיה ובזיונותיה, היא גם שותקת ומתחרטת על מה שעשתה ויש שלום ושלוה בבית, אבל כשהבעל אין לו שכל ויישוב הדעת, ומיד עונה לה ומחזיר לה כצעקותיה, אזי היא מחזרת לו מנה כפולה וכך ממשיך הריב והקטטה עד שנתהפך הבית לגיהנום ממש רחמנא ליצ'לן, ופעם נתן ר' נחמן טולטשינר ז"ל עצה טובה לאחד מאנ"ש שסבל בזיונות וחרפות מאשתו, שידמה לעצמו כשאשתו צועקת, שהיא מדברת שפת טורקית, וכאילו אינו מבין כלל מה שהיא אומרת, ועל ידי זה ינצל מלהשיב לה ומלריב אתה, וכן עשה, ומיד נעשה שלום בביתו, כי כל פעם שאשתו התחילה לצעוק עליו, דימה לעצמו שהיא מדברת שפת טורקית, ואינו מבין מה שהיא אומרת, ולכן לא היה איכפת לו להשיב לה כלל, וכשהיא ראתה שהוא אינו משיב לה הפסיקה גם

כן לצעוק וחזר השלום בבית, נמצא שעצה זו של "ישמע בזיונו ידום וישתוק" חשוב מאוד מאד בענין שלום בית, והיא עיקר המפתח לשלום ביתו של אדם.

וכן בענין החרפות והבזיונות שהאדם סובל מעצמו, היינו מה שהוא מתבייש על עוצם פחיתותו וגריעותו, וכאילו אין פחות וגרוע ממנו בעולם, גם על אלו הבזיונות צריכין לידום ולשתוק ולא לענות עליהם, היינו לא לשאול קושיות עליו יתברך למה עובר עליו מה שעובר, רק לקבל הכל באהבה ולנסות להרים עצמו מנפילתו, ואף פעם לא להתייאש בשום פנים ואופן, כי זה ענין הבקי בשוכ הנ"ל, שהאדם אינו מתפעל כלל מכל הירידות והנפילות שעוברים עליו, רק מתחזק בכל הכוחות לא ליפול יותר, ומנסה בכל מיני אופנים שבעולם להתחיל מחדש להתקרב אליו יתברך, וכשאדם חזק בזה אפילו מאה ואלף פעמים להתחיל בכל פעם מחדש, אזי סוף כל סוף בוודאי יזכה לצאת ממדרגתו הפחותה ולהתקרב אליו יתברך באמת.

נמצא שעיקר כוונת אלול הוא הבקיאות בדרכי התשובה, להיות בקי ברצוא ובקי בשוב, להתחזק בכל מיני אופנים שבעולם לעלות למעלה יותר ויותר, ולא ליתן עצמו ליפול למטה יותר ויותר, והעיקר על ידי ששומע בזיונו וידום וישתוק, הן על הבזיונות שמקבל מאחרים והן על הבזיונות שמקבל מעצמו, ועל ידי זה יזכה למצוא את זיווגו ההגון מן השמים, וגם כשמוצא אותה תהיה כרצונו ולא תהיה מתנגדת אליו, ויחיו חיים טובים באמת.

ואומר רביז"ל, ויש בזה סוד נפלא פי דע, שזה הסוד מסר אברהם לאליעזר עבדו, כששלחו לבקש הזוג של יצחק בנו, הינו סוד פונת אלול, שהם מסגלים לתקון הברית, שעל-ידי-זה מוצאין הזוג פי על-ידי התקון הנ"ל נעשה בה רצון אליו, פי מקדם לא היתה נוטה אחר רצונו, פי נטתה ממנו כנ"ל, ועל-ידי-זה אי אפשר למצא זוגו, ואפלו אם מוצאה, אינה נוטה אחר רצונו כנ"ל אבל על-ידי פונת אלול שהם התקון לזה, על-ידי-זה חזר ונעשה בה רצון אליו כנ"ל וזה הסוד מבאר בתורה בפרשת אליעזר, פי אברהם מסר לו הסוד הזה וזה שאמר אברהם לאליעזר (בראשית כ"ד): "ואם לא תאבה האשה ללכת אחריך", ראה והבט נפלאות תורתנו, פי ראשי-תבות פסוק זה הם אותיות אלול, ובאמצע הם תבות: תאבה האשה, פי על-ידי בחינת אלול, הינו סוד פונות אלול, על-ידי-זה תאבה האשה, פי על-ידי-זה נעשה בה רצון אליו כנ"ל נמצא שבאלו התבות בעצמן שדבר אברהם עם אליעזר מענין החשש, שמא לא תתרצה לילך אחריו, דהינו מה

שאמר לו: "ואם לא תאבה האשה ללכת אחריך"-באלו התבות עצמן גלה לו סוד התקון לזה, דהינו סוד אלול, המרמז בראשי-התבות, שהוא התקון לזה, שעל-ידי-זה תאבה האשה ועוד יש בזה סודות נוראים מאד גם עין במאמר המתחיל: "ויאמר ה' אל משה קרא את יהושע" (בלקוטי א סימן ו), כי שם מדבר מכוונות אלול, והוא תקון לפגם הברית פנ"ל הינו לעין באותו המאמר, ולזכות להבין בו ולעשות עמו איזה עבודה בעבודת השם- על-ידי-זה יתקן פגם הברית.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה רביז"ל מגלה לנו סוד נפלא מסודות התורה הקדושה, איך שמרומז סוד מציאת הזיווג בכוונת אלול, כי בפרשת חיי שרה בשעה ששלח אברהם אבינו את אליעזר עבדו למצוא זיווג בשביל יצחק בנו, כבר רימז לו הענין הנ"ל, שעל ידי כוונת אלול זוכין למצוא את זיווגו וגם נתהפך רצונה אליו, שזה מרומז בתיבות ו'אם ל'א תאבה האשה ל'לכת א'חרך, שהם ראשי תיבות אלול ובאמצע אותיות "תאבה האשה" שעל ידי כוונת אלול הנ"ל שהם תיקון לפגם הברית, האדם זוכה למצוא את זיווגו ההגון, וגם נעשה "תאבה האשה" שנתהפך רצונה אליו, ולזאת אנחנו מוצאים גם בתחילת הבריאה בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את האדם, יש רמז לדבר זה, וכמו שכתוב (בראשית ב') ויאמר הוי"ה אלקים לא טוב היות האדם ל'בדו א'עשה ל'ז' עזר כנגדו, שהוא ראשי תיבות אלול, לרמז שעל ידי כוונת אלול זוכין למצוא את הזיווג האמיתי, וגם נעשה עזר לו בכל עניניו, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (יבמות ס"ג.) זכה עוזרתו לא זכה כנגדו, ולכן מרומז בפסוק זה כוונת אלול, שעל ידי כוונת אלול יתהפך רצונה אליו ויהיה נעשה לו עזר, והשם יתברך יזכינו להמשיך עלינו קדושת חודש אלול עם כל תיקוניו, ונזכה להיות ראש השנה אצל רביז"ל ולקבל שנת גאולה וישועה לנו ולכל ישראל אמן ואמן.